

การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

The study of components of strategic leadership of school administrators
under Office of the Secondary Education Service Area of Nakhon Phanom

จักรพันธ์ จันทรเจริญ (Chakkapan Chanchaen)¹ ขอบฟ้า จันทรเจริญ (Khobfa Chanchaen)²
พิทักษ์ พลคชา (Pitak Polkacha)³

Received: October 10, 2025

Revised: December 20, 2025

Accepted: December 27, 2025

¹ Corresponding author, Email: charoen.chakkapan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยใช้กระบวนการวิจัยเอกสาร การวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการวิจัยเชิงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 แหล่ง ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบชนิดมาตราประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความเหมาะสม

อยู่ในระดับมากที่สุด องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางองค์กร ($\bar{X} = 4.94$, S.D.=0.36) รองลงมา ได้แก่ ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์และด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.75$, S.D.=0.41) และน้อยที่สุดคือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์และด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.58$, S.D.=0.53) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษา
การกำหนดทิศทางองค์กร

Abstract

This research aimed to assess the suitability of strategic leadership components of school administrators under the Nakhon Phanom Secondary Educational Service Area Office using the document research process. The research is divided into 2 steps: Step 1: Synthesizing the strategic leadership components of school administrators. By studying documents and research related to strategic leadership of educational administrators from 5 sources, Step 2 assessed the appropriateness of strategic leadership components of educational administrators. The target group consisted of 5 experts. The research instrument was a 5-point rating scale component appropriateness

¹ คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยนครพนม

¹ Faculty of Education, Nakhon Phanom University

^{2, 3} มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Roi Et Rajabhat University

assessment form. The statistics used in the research were means and standard deviations.

The research results found that the strategic leadership components of educational administrators were at the highest level. The components with the three highest mean values were organizational direction determination ($\bar{X} = 4.94$, $S.D. = 0.36$), followed by strategic thinking and strategy control and evaluation ($\bar{X} = 4.75$, $S.D. = 0.41$), and the lowest were strategy determination and strategy implementation ($\bar{X} = 4.58$, $S.D. = 0.53$), respectively.

Keywords: Strategic leadership, School administrators, Establish organization direction

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษามาโดยตลอด เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560ข) การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มศักยภาพ มีการพัฒนาที่สมดุลเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาของประเทศ รวมทั้งยังเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จะสร้างสรรค์และพัฒนาคนทั้งในแง่ความรู้ ความคิด คุณธรรมและจริยธรรมเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560ก) การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ถูกกำหนดให้เป็นนโยบายหลักสำหรับการพัฒนาประเทศเพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยตรง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560ข)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญของบริหารจัดการของสถานศึกษาที่จะต้องมีความรู้ความ

เข้าใจในการบริหารจัดการศึกษา มีความสามารถในการจัดการความรู้และพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำที่เอื้อต่อการบริหารงานต่าง ๆ อาทิเช่น ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ ฝ่ายบริหารงานบุคคล และฝ่ายบริหารงานทั่วไป (กิ่งกาญจน์ แสนสุข, 2560) กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะกระบวนการในการบริหารงานที่หลากหลาย สามารถเชื่อมโยงสภาพปัจจุบันที่ส่งผลต่ออนาคต มุ่งพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเป็นผู้นำที่มีความโดดเด่นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีทักษะหลักหรือทักษะที่จำเป็นอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน (บุญช่วย สายราม, 2561) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องหาโอกาสใช้ภาวะผู้นำเพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาได้เข้าใจปรัชญา เป้าหมายและความสนใจของผู้บริหารในการจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา (สุนทร โคตรบรรเทา, 2560)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) เป็นรูปแบบของผู้นำที่จะสามารถวางแผนกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีกลยุทธ์ในการสร้างแรงจูงใจและสร้างมนุษย์สัมพันธ์เพื่อให้อุปกรณ์ปฏิบัติหน้าที่เต็มกำลังความสามารถ รวมถึงมีความสามารถในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมวางแผนปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ (วรรณฤติ มณฑลจรัส, 2562) สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์มาสู่สถานศึกษาเพื่อการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องมีโอกาสฝึกฝนและใช้ความเป็นผู้นำหรือศักยภาพในการเป็นผู้นำของตน จำเป็นต้องมีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลิกภาพ จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ความสามารถ ทักษะในการทำงาน และทักษะความเป็นผู้นำ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะนำภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มาบริหารให้ได้ผลดีนั้นจำเป็นต้องมีการเสริมพลังให้ผู้บริหารได้มีโอกาสฝึกฝนและใช้ความเป็น

ผู้นำหรือภาวะผู้นำได้อย่างเต็มศักยภาพ ต้องมีการอบรมและพัฒนาอย่างเข้มข้นเพื่อสร้างผู้นำรุ่นใหม่ให้เป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพ ซึ่งผู้นำที่ดีควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ วิธีการในการพัฒนาบุคลากรระดับนักบริหารสามารถทำได้หลายวิธีโดยการประชุมสัมมนา และการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสามารถทำได้หลายด้านทั้งการพัฒนาบุคลิกภาพ จิตใจ อารมณ์ สังคม การพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะในการทำงานให้มีความเชี่ยวชาญ และการพัฒนาภาวะผู้นำที่มีอยู่ให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน (นวลจันทร์ จันทนพ, 2559) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการคิด และการบริหารแบบใหม่ที่สอดคล้อง และทันต่อการเปลี่ยนแปลง ช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานและใช้ทรัพยากรในการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์จะมีการศึกษา วิเคราะห์ ทำให้การดำเนินงานและการจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยนครพนมมุ่งเน้นให้ความสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรเชิงกลยุทธ์ เน้นให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ภายใต้พันธกิจ 5 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการองค์กร 2) ด้านการผลิตบัณฑิต 3) ด้านการวิจัย 4) ด้านการบริการวิชาการ และ 5) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดนโยบายของพันธกิจแต่ละด้าน ไม่ว่าจะเป็นพันธกิจด้านการบริหารจัดการองค์กร เป็นองค์กรที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี บริหารจัดการทรัพยากรของมหาวิทยาลัยให้มีการสร้างรายได้เพื่อการพึ่งพาตนเอง ด้านงบประมาณให้มากขึ้น และปฏิรูประบบการจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นกลไกขับเคลื่อนการก้าวไปสู่เป้าหมายของมหาวิทยาลัย ปฏิรูประบบบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อให้บุคลากรมีสมรรถนะสูงและมีความสุข เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยไปสู่เป้าหมาย พัฒนาระบบสารสนเทศให้เชื่อมโยงกันเพื่อให้สามารถจัดการข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารทุกระดับ

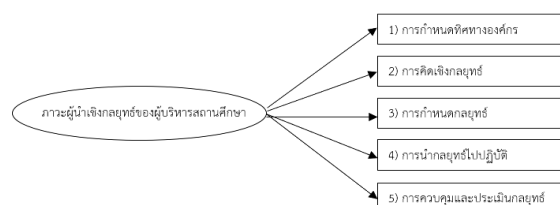
จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษา สามารถนำแนวคิดขององค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์และช่วยพัฒนาไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา และให้ทันกับการแข่งขันที่สูงขึ้นของสถานศึกษาในยุคใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจากแนวคิดของ Golensky and Hager (2020) โดยผลการสังเคราะห์พบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดทิศทางการองค์กร 2) การคิดเชิงกลยุทธ์ 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 5) การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด การศึกษาองค์ประกอบ

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการและ นักการศึกษาหลายท่าน เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะ ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีขั้นตอน วิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะ ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยของ นักวิชาการเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 แหล่ง (ภควรรณ ชันคำ, 2560; คราวุฒิ ผดุงชาติ, 2563; สายธาร อินทร์ตา, 2565; DuBrin, 2004; Ireland & Hitt, 2007; Golensky & Hager, 2020)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาคือแบบสังเคราะห์ เอกสาร

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยการศึกษาเอกสาร (Document Study) เพื่อ ทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จากแนวคิดและ งานวิจัยของนักวิชาการ ด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ โดยใช้แบบสังเคราะห์เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเคราะห์เอกสาร และคัดกรององค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความถี่ตั้งแต่ 5 หรือ ร้อยละ 50 ขึ้นไป

1.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกล ยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้ค่าความถี่และ ร้อยละ

2. ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสม ขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา

2.1 กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบที่ได้จากการ สังเคราะห์เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อ

ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดคุณสมบัติ ของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

2.1.1 อาจารย์ผู้สอนทางการบริหาร การศึกษา มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วย ศาสตราจารย์ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และมี ประสบการณ์การสอนทางการบริหารการศึกษาไม่น้อย กว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

2.1.2 ผู้บริหารการศึกษา มีวุฒิการศึกษา ด้านบริหารการศึกษาดั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป และ มีประสบการณ์การปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

2.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา มีวิทยฐานะไม่ต่ำ กว่าชำนาญการพิเศษ มีวุฒิการศึกษาด้านบริหาร การศึกษาดั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป และมี ประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นแบบประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตาม รูปแบบของ Likert's Scale และแบบปลายเปิดเพื่อ เสนอแนะแนวคิดเพิ่มเติม

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความ อนุเคราะห์และขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น กลุ่มเป้าหมายในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

2.3.2 ส่งแบบประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษาให้กับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน

2.3.3 เก็บข้อมูลได้ครบ และนำข้อมูลไป วิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมจากการตอบ แบบสอบถามของผู้ทรงคุณวุฒิ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเกณฑ์ที่ใช้

ในการแปลผลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 70-71) มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แปลความว่า องค์ประกอบ

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร

สถานศึกษามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 แปลความว่า องค์ประกอบ

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

มีความเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 แปลความว่า องค์ประกอบภาวะ

ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร

สถานศึกษามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 แปลความว่า องค์ประกอบภาวะ

ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามี

ความเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แปลความว่าองค์ประกอบภาวะ

ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามี

ความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา คือ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความเหมาะสม

2.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการประเมินผลการตรวจสอบความเหมาะสม คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผล

1 ผลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ ผู้วิจัยได้รวมองค์ประกอบที่มีลักษณะสอดคล้องกันเข้าเป็นองค์ประกอบเดียวกันได้จำนวน 13 องค์ประกอบและคัดสรรองค์ประกอบที่มีความถี่ตั้งแต่ 5 หรือ ร้อยละ 50 ขึ้นไป พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดทิศทางองค์กร 2) การคิดเชิงกลยุทธ์ 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 5) การควบคุมและประเมินกลยุทธ์

2. ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร

สถานศึกษา ซึ่งได้จากการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ผลการประเมินแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ระดับความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1) การกำหนดทิศทางองค์กร	4.94	0.36	มากที่สุด
2) การคิดเชิงกลยุทธ์	4.75	0.41	มากที่สุด
3) การกำหนดกลยุทธ์	4.58	0.53	มากที่สุด
4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	4.55	0.56	มากที่สุด
5) การควบคุมและประเมินกลยุทธ์	4.75	0.41	มากที่สุด
รวม	4.76	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกองค์ประกอบ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางองค์กร ($\bar{X} = 4.94$, S.D.=0.36) รองลงมา ได้แก่ ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์และด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.75$, S.D.=0.41) และน้อยที่สุดคือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์และด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.58$, S.D.=0.53) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัย การสังเคราะห์องค์ประกอบ และการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดทิศทางองค์กร 2) การคิดเชิงกลยุทธ์ 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 5) การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ผู้วิจัยได้นำแต่ละองค์ประกอบมาอภิปรายผล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดทิศทางการองค์กร เป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการแสดงออกถึงความสามารถในการวิเคราะห์นโยบายการศึกษาชาติสู่ระบบการบริหารสถานศึกษาอย่างมีเป้าหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลจากสารสนเทศถึงความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน ในสถานการณ์ต่าง ๆ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่จำเป็น ทั้งภายในและภายนอกเพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษาสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับบริบทหรือทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษา และการเปลี่ยนแปลงของสังคม สอดคล้องกับ ฅัญญ์ แสงนุสิทธิ์ และ กัลยมน อินทุสุต (2565) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน ยกเว้นด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ และครูที่มี อายุและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ภูมิภควัฒ์ ภูมิพงศ์คชศร (2564) ที่ได้ศึกษารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมแต่ละด้านอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่พบว่าอยู่ในระดับ

ดีมาก เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต อยู่ในระดับ มากที่สุด ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด และ ด้านการ กำหนดวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมากตามลำดับ

2. การคิดเชิงกลยุทธ์ เป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงถึงความสามารถที่จะขยายขอบเขตความคิดที่มีอยู่เดิมสู่ความคิดแปลกใหม่ที่แตกต่างไปจากคิดเดิมมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความรอบรู้ในสถานการณ์ มีทักษะและไหวพริบในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์และกำหนดทิศทางของหน่วยงานได้ สามารถวิเคราะห์เพื่อกำหนดวิธีการที่ดีที่สุดไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับ นิรวิทย์ ขาวหนู และ นงลักษณ์ ใจฉลาด (2567) ที่ได้ศึกษา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ในสังกัดสทศวิทยาเขตบางมูลนาก ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสทศวิทยาเขตบางมูลนากโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ 2) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสทศวิทยาเขตบางมูลนากโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสทศวิทยาเขตบางมูลนากในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก และส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ ธนกร สร้อยสวรรค์ และคณะ (2565) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีกระบวนการคิดที่เป็นขั้นเป็นตอน เป็น

กระบวนการวางแผนเพื่อสร้างกลยุทธ์ มีการวิเคราะห์ และผสมผสานความคิดได้ มีความยืดหยุ่น เปลี่ยนแปลง และพลิกแพลงได้ตามสถานการณ์

3. การกำหนดกลยุทธ์ เป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการแสดงถึงความสามารถในการสังเคราะห์ข้อมูลเป็นองค์ความรู้ เพื่อสร้างแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมตรวจสอบความเหมาะสมของวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ที่เป็นจุดเด่นและเอกลักษณ์ของสถานศึกษา รวมทั้งการประเมินและคัดเลือกกลยุทธ์ ได้มีความเหมาะสมกับสถานศึกษามากที่สุด สอดคล้องกับ นันทิยา คงเมืองและ ตรีภูมิรินทร์ ตรีตรีศวร (2565) ที่ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนด วิสัยทัศน์รองลงมา ด้านความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง และ 2) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสอดคล้องกับ ภควรรณ ชื่นคำ (2560) ที่ศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการนำข้อมูลสารสนเทศ จากสถานการณ์ต่างๆ มาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ เพื่อจัดทำกลยุทธ์ขององค์กร มุ่งให้ผลผลิตต่างๆ รวมทั้ง

การประเมินและคัดเลือกว่า กลยุทธ์ใดมีความเหมาะสมกับองค์การมากที่สุด

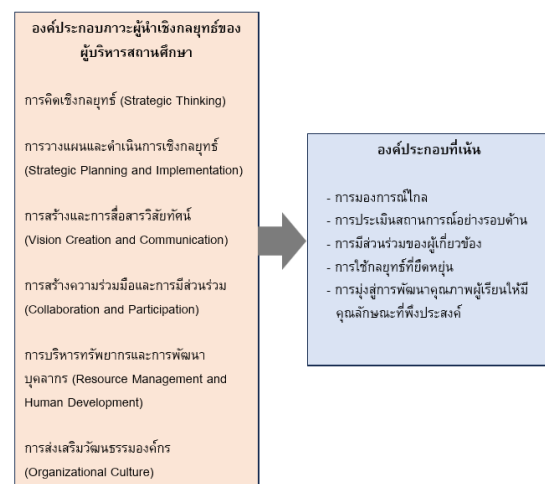
4. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการแสดงถึงความสามารถในการจัดโครงสร้างการบริหารงานเป็นระบบชัดเจน สอดคล้องวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษา มีการกระตุ้นให้บุคลากรนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรฐานของการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และสามารถแนะนำ ให้คำปรึกษาเมื่อบุคลากรนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ สอดคล้องกับ เมธีศรีโยธา (2565) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดทิศทางขององค์กร และสามารถนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพ จึงสามารถสร้างความ มั่นใจ ความมั่นคงให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและเกิดการยอมรับในการทำงาน และสอดคล้องกับธนกร สร้อยสวรรค์ และคณะ (2565) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่นำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติโดยผ่านการตัดสินใจและลงมือดำเนินการปฏิบัติโดยมีการวางแผน มีระเบียบแบบแผนอย่างเป็นเหตุเป็นผล สามารถใช้กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นขับเคลื่อน องค์กรไปสู่ความเป็นรูปธรรมได้ มีความมุ่งมั่นและมีพันธะผูกพัน มีการกำหนดวิธีการควบคุมกลยุทธ์เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าและความสำเร็จขององค์กรเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

5. การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ เป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา มีการแสดงออกถึงการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ กลไกในการดูแล กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติตามกลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐานและประสิทธิภาพในการติดตามตรวจสอบกลยุทธ์มีการสะท้อนผลการประเมินกลับสู่บุคลากรและรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างเป็นระบบ มีการ

รายงานผลในรูปสถิติเป็นลายลักษณ์อักษร และนำผลการประเมินเป็นข้อมูลไปวางแผนพัฒนาการปฏิบัติ ตามกลยุทธ์ต่อไป สอดคล้องกับ วิทวัส เจริญรัตน์, เอกลักษณ์ เพียสา และวันเพ็ญ นันทะศรี (2567) ที่ได้ ศึกษา การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกล ยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การ ควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์คือ ความสามารถของ ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการวัด และประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงที่ได้มีการ วางแผนไว้ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่ากระบวนการ วัดและประเมินผลบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมาย ของโรงเรียน และมีการปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์ ผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ตามเป้าหมายและ มาตรฐานที่กำหนดซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะดา วรธนะสาร, พูลสุข กิจรัตน์ภร และ สวนา พรพัฒน์กุล (2568) ที่ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ แบบคล่องตัวกับการบริหารงานตามพันธกิจ สถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชนไทย ผลการศึกษา พบว่า 1) ภาวะผู้นำแบบคล่องตัวของ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย อยู่ในระดับสูง 2) การบริหารงานตามพันธกิจสถาบัน อุดมศึกษาของ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย อยู่ในระดับสูง 3) ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ของผู้บริหารมหาวิทยาลัย เอกชนไทย ในมุมมองของอาจารย์ จำแนกตาม เพศ ระดับ การศึกษา และอายุ ไม่แตกต่างกัน 4) การบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย ในมุมมองของ อาจารย์ จำแนกตาม เพศ และระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน 5) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบ คล่องตัว กับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบัน อุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ แต่เมื่อพิจารณา ความสัมพันธ์ระหว่างด้าน พบว่า ภาวะผู้นำแบบ คล่องตัว ด้านความคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความสัมพันธ์ กับ การบริหารงานตามพันธกิจการ บริหารองค์กร อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .712

องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะ ผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสรุปได้ว่า ประกอบด้วย การคิดเชิงกลยุทธ์

(Strategic thinking), การวางแผนและดำเนินการเชิงกล ยุทธ์ (Strategic planning and implementation), การสร้าง และการสื่อสารวิสัยทัศน์ (Vision creation and communication), การสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วม (Collaboration and participation), การบริหารทรัพยากร และการพัฒนาบุคลากร (Resource management and human development) และการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร (Organizational culture) องค์ประกอบเหล่านี้เน้นการมอง การณืไกล การประเมินสถานการณ์อย่างรอบด้าน การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง การใช้กลยุทธ์ที่ยืดหยุ่น และการมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับองค์ประกอบ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทุกองค์ประกอบเป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้ความ เข้าใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถนำไปกำหนดนโยบายของสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาในการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ สถานศึกษาต่อไป

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำผลการวิจัย ไปใช้ในการกำหนดแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการ พัฒนาตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อจะได้ทราบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านใดที่มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

2.2 ควรวิจัยพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นสารสนเทศในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กึ่งกาญจน์ แสนสุข. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์การแห่งการเรียนรู้สถานศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- คราธุณี ผดุงชาติ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี [การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช].
- ณัฏฐ์ แสงนุสิทธิ์, และกัลยมน อินทุสุต. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร, 5(2), 163–172.
- ธนกร สร้อยสวรรค์, ศุภชนกฤษฎะ ยอดสละ, และพนาจินดาศรี. (2565). สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7(2), 1601–1608.
- นวลจันทร์ จันทนพ. (2559). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

[วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].

- นันทิยา คงเมือง, และตริฏุมินทร์ ตริตริศวร. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1. วารสารวิชาการการประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13, 1716–1731.
- นิรวิทย์ ขาวหนู, และนงลักษณ์ ใจฉลาด. (2567). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในสังกัดสทวิทยาเขตบางมูลนาก. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 13(1), 27–41.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- บุญช่วย สายราม. (2561). ทักษะภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. <http://wetoknows.blogspot.com>
- ปิยะดา วรรณนะสาร, พูลสุข กิจรัตน์ภร, และสวนาพรพัฒน์กุล. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบคล่องตัวกับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนไทย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 14(1), 98–113.
- ภกวรรณ ชันคำ. (2560). โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น].
- ภูมิภาควิธี ภูมิพงศ์คชศร. (2564). รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 7(1), 159–172.

- เมธี ศรีโยธา. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา].
- วรรณฤดี มณฑลจรัส. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนประชารัฐ กรณีศึกษาจังหวัดพัทลุง*. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, 10(2), 244–247.
- วิทวัส เจริญรัตน์, เอกลักษณ์ เพียสา, และวันเพ็ญ นันทะศรี. (2567). การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 4(3), 769–785.
- สายธาร อินทร์ตา. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเขียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา].
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564)*. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560ก). *การจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ*.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560ข). *แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560–2579*. พรึกหวานกราฟฟิค.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). *การบริหารการศึกษา: หลักการและทฤษฎี (ฉบับปรับปรุง)*. ปัญญาชน.
- DuBrin, A. J. (2004). *Leadership: Research findings, practice, and skills* (4th ed.). McGraw-Hill.
- Golensky, M., & Hager, M. A. (2020). *Strategic leadership and management in nonprofit organizations*. Oxford University Press.
- Ireland, R. D., & Hitt, M. A. (2007). *Strategic management: Competitiveness and globalization*. Thomson/South-Western.